

VOLKSBELANG

Jaargang 131 - nummer 9 - november 2010 - maandblad

België economisch in het vizier

Hoewel er nu al maanden wordt onderhandeld om een nieuwe regering op de been te krijgen, hebben wij – tot nu toe – nog niet veel gehoord over wat deze nieuwe regering (behalve dan de staatshervorming en al wat daar rond draait...) echt wil gaan doen eens ze van start zal gaan. Want dat er naast de onvermijdelijke institutionele hervormingen nog heel wat ander werk te doen valt, staat buiten twijfel.

En ook de omvang van deze essentiële taak is ondertussen afgebakend: de Federale overheid moet in België minstens voor 22 à 25 mld € structureel saneren in haar begroting. Ideaal zou natuurlijk zijn dat dit hele bedrag gevonden kan worden door een verder, structureel terugdringen van de overheidsuitgaven. Want het zou moordend zijn voor de economie van dit land, dat internationaal economisch al in het vizier ligt, dit bedrag hoofdzakelijk te willen vinden via het aanboren van nieuwe en/of bijkomende ontvangsten. Realistisch – het klassieke “Belgische” compromis – mogen we ons eerder verwachten aan een “mix” van beide: een deel minder uitgaven en een deel nieuwe ontvangsten.

M.B.

Lees meer blz. 6.

INHOUD

EDITO

Pesten op het werk

/2

GESCHIEDENIS

Een boek over een brug

/4

OPINIE

De mislukte multicultuur

/11

Mensonwaardig

We waren allen geschokt door de beelden van een werknemer van een Waals bedrijf. De man onderging jarenlang zware pesterijen die op de rand van het folteren af waren. Je vraagt je af hoe het mogelijk is dat mensen zo met elkaar durven om te gaan. Alle waardigheid was in het bedrijf verdwenen. Er regeerde een subcultuur die bestond uit afperserij, pesterij, geweld, chantage en oneerbaarheden in hun meest extreme vormen. Een cultuur van geweld en intimidatie. Onbegrijpelijk dat dit nog iets is van onze tijd. Intussen kneep de directie een oogje dicht. De betrokken werknemers die de hand aan hun collega hadden geslagen, werden 'syndicaal' beschermd. De vakbonden wringen zich nu dan ook in allerlei bochten om de

en nog eens aan een vette afscheidspremie bij ontslag te helpen. Dit tart elke verbeelding.

Het moet van de slachtoffers in kwestie bijna een bovenmenselijke moed hebben gevraagd om op televisie tot getuigenis over te gaan. Je kon zien hoe stotterende en moegetergde mensen hun verhaal vertelden over de jarenlange vernederingen. Hier moet gerechtigheid geschieden, alle betrokkenen, schuldigen, het bedrijf inclusief treffen een verpletterende verantwoordelijkheid. Niemand die schuldig is, zal hier nog een vluchtweg mogen krijgen.

Naar schatting 15 procent van de werknemers krijgt vroeg of laat met pesterijen op het werk te maken. Het begint

dan moeten bedrijven die deze morele code doorbreken zwaar worden gestraft. Er is geen andere weg.

We moeten misschien ook meer kijken in de hoofden van de daders. Waarom vergrijpen zij zich aan argeloze en kwetsbare collega's. Machtswellust, het **Übermenschengefühl** dat de kop op steekt? Of zieke geesten? Voer voor wetenschappers om dergelijke uitspattingen in de toekomst te vermijden. Zoals in het geval van de vele misbruikte kinderen door pedofiele geestelijken, kunnen we alleen maar op gerechtigheid hopen en slachtoffers ertoe aanzetten om hun verhaal te vertellen en de daders aan de schandpaal te laten nagelen. We moeten hen daarbij helpen en hen een gevoel van geborgenheid geven dat het gerecht en een maatschappij die zichzelf respecteert aan hun kant staat. Anders wordt alles mensonwaardig.

“Naar schatting 15 procent van de werknemers krijgt vroeg of laat met pesterijen op het werk te maken”.

schuldigen op te sporen en op staande voet aan de deur te zetten. Het berouw komt te laat. De slachtoffers die jarenlang nog zullen achtervolgd worden door het trauma van de terreur van een zielebende losgeslagen wolven hebben daar geen boodschap aan.

Het 'syndicaat' moet zich over dergelijke situaties eens grondig bezinnen. Werden de schuldigen syndicaal beschermd, dan dragen de vakbonden in kwestie zoveel schuld als de schuldigen. Dan moeten zij ook boeten en nederig het hoofd buigen omdat ze de ogen sloten voor zoveel menselijk geweld. Vakbonden zijn er om slachtoffers in dit geval te beschermen en niet om de daders vrijuit te laten gaan

voor velen al op school en iemand die een slachtofferprofiel heeft, draagt dit jarenlang met zich mee. Onuitstaanbaar moet dit zijn. We weten daarbij veel over de slachtoffers, we weten bitter weinig over de daders.

Bedrijven zijn natuurlijk niet happig op negatieve reclame over werknemers die gepest worden op het werk. Maar een bedrijf dat mensen op een arbeidsvriendelijke wijze wil tewerk stellen, zal er dan ook op moeten toezien dat zijn werknemers in optimale omstandigheden kunnen werken. Een stukje zelfregulering is toch op zijn minst niet te veel gevraagd als het om menswaardige werkomstandigheden gaat. Kan dit niet,

VOLKSBELANG

wordt uitgegeven door de vzw Liberaal Vlaams Verbond, Stichting Vanderpoorten
Verantwoordelijke uitgever:

Bert Cornelis,
Kramersplein 23, 9000 Gent
Hoofredactie:

Bert Cornelis Bert@Reflectc.be

Vormgeving:

Ildé Cogen ilde.cogen@openvld.be

Secretariaat:

Luc Pareyn - Liberaal Archief
Kramersplein 23 - 9000 Gent
tel. 09/221.75.05 - fax: 09/221.12.15
www.liberaalarchief.be
luc.pareyn@liberaalarchief.be

Asielbeleid onder druk

Open Vld dringt erop aan dat premier Yves Leterme snel een Task Force Asiel opricht die de asielcrisis dag na dag opvolgt. Die Task Force Asiel moet niet alleen een oplossing bieden voor de acute opvangproblemen van honderden asielzoekers, maar vooral ook de kern van het asielprobleem aanpakken: de instroom beperken en uitstroom van afgewezen asielzoekers verhogen.

Het Open Vld-partijbestuur besprak de crisis. De erbarmelijke situatie waarin honderden asielzoekers de barkoude vriesnachten moeten trotseren, is een moderne Westerse samenleving als de onze onwaardig. Open Vld vraagt daarom dat er dringend wordt ingegrepen.

Halvering onder Paars

Concreet vraagt Open Vld aan premier Leterme om een Task Force Asiel bijeen te roepen. Dat gebeurde al eens in 2000. Geconfronteerd met hoge pieken in het aantal asielvragen riep de toenmalige premier, Guy Verhofstadt, een Task Force bijeen met alle betrokken ministers en administraties, zoals het DVZ, het commissariaat-generaal voor de vluchtelin-

gen en de politie. Deze Task Force kwam soms dagelijks bijeen om de evoluties op de voet te volgen en zeer concrete afspraken te maken inzake opvang en uitwijzing. Deze aanpak leverde ook resultaat op: op één jaar tijd werd het aantal asielaanvragen gehalveerd.

De Task Force Asiel moet dus niet alleen voorkomen dat zich met de vrieskou drama's voltrekken, maar ook de kern van het probleem aanpakken. En dat betekent het beperken van de instroom en het verhogen van de uitstroom. Zo moet onder meer werk worden gemaakt van een effectief uitwijzingsbeleid. Een deel van het tekort in de opvangcentra is immers te verklaren door een gebrekkige uitwijzing van afgewezen asielzoekers.

Voorstellen

In afwachting van een nieuwe, volwaardige regering, diende Open Vld ook al twee wetsvoorstellen in, die de Vreemdelingenwet en Opvangwet moeten aanpassen. Die aanpassingen moeten de instroom van nieuwe asielzoekers beperken door onder meer meervoudige asielaanvragen te vermijden en de asielprocedures versnellen door de invoering van een lijst van veilige landen waar de bewijslast wordt omgekeerd. Ook wil Open Vld asiel onmogelijk maken voor EU-burgers.

Open Vld wijst er ook op dat het voortdurend creëren van nieuwe opvangplaatsen kan leiden tot een negatieve spiraal. Onder meer de vroegere directeur-generaal van Fedasil Bob Pleysier stelde nog dat hoe meer plaatsen je maakt, hoe meer mensen je aantrekt. Een asielbeleid dat zich dus beperkt tot het creëren van louter meer opvangplaatsen, dreigt de problemen op termijn alleen maar groter te maken.

Meer info: www.openvld.be

In september was het net 66 jaar geleden dat ons land bevrijd werd van de Duitse bezetting. Belangrijk voor het verdere verloop van de oorlog was de bevrijding van de Antwerpse haven op maandag 4 september 1944, die o.m. mogelijk werd dankzij de verovering van de brug over de Rupel in Boom.

De verovering van de brug over de Rupel in Boom

De bevrijding van de haven van Antwerpen was voor de geallieerden van levensbelang. Reeds in 1942 hadden de geallieerden te Dieppe een beperkte landing ondernomen, die echter mislukt was. Vriend en vijand leerden hier vooral uit dat een landing alleen kon slagen indien men zwaar materieel zoals tanks aan land kon brengen. Daarvoor moest men wel over een haven beschikken.

De landing in Normandië op 6 juni 1944 was voor de Duitsers dan ook een volkomen verrassing, vermits daar geen enkele haven was. De Duitsers wisten echter niet dat de geallieerden kunstmatige havens hadden aangelegd door aan het strand oude schepen en pontons te laten zinken. Zo kon het noodzakelijke zwaar materieel reeds dezelfde dag aan land worden gebracht.

Deze kunstmatige havens zouden het

echter maar enkele weken uithouden, zolang het weer het toeliet. De geallieerden hadden dus een haven nodig, nu niet meer voor de - inmiddels geslaagde - landing, maar voor de ravitaillering. Begin september was dit probleem nog altijd niet opgelost, o.m. omdat de Duitsers de Franse havens nog steeds bezet hielden.

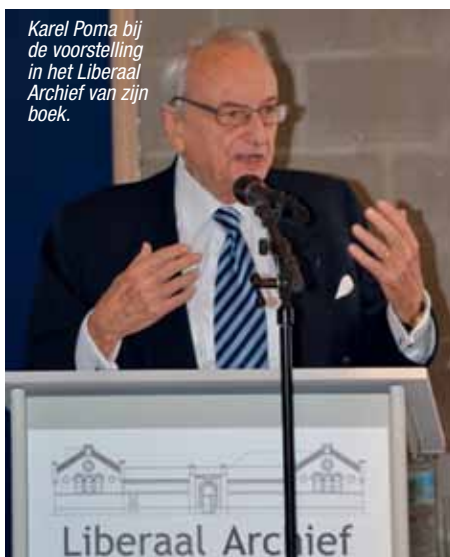
Huzarenstukje

Indien de geallieerden de haven van Antwerpen intact in handen konden krijgen, zouden ze over de grootste haven van de Atlantische Oceaan beschikken. Hoe ze die haven konden veroveren, wisten ze zelf echter niet goed. Dat dit toch lukte, was te danken aan het verzet, en vooral aan het huzarenstuk van ingenieur Vekemans.

Vekemans vernam op 3 september 1944 langs de radio dat de Britse troepen Brussel en Dendermonde hadden bereikt. Hij voorzag dus dat deze troepen ofwel van Brussel zouden komen langs de steenweg Brussel-Boom, ofwel van Dendermonde langs de weg Dendermonde-Mechelen. Daarom vatte hij op 4 september post op het kruispunt van beide wegen, ter hoogte van Breendonk.

Tussen dat kruispunt en Boom lagen het Zeekanaal van Brussel en de Rupel, met daarover telkens een brug. Bovendien had Vekemans op 3 september vernomen dat de Duitsers die twee bruggen hadden ondermijnd. Een frontale aanval op de twee bruggen langs de grote weg had dus geen zin. Men moest een list gebruiken. Daarom bedacht hij een ingenieus plan.

Op de ochtend van 4 september, om 9 u., reed een Britse tankcolonne het kruispunt waar Vekemans had postgevat voorbij. Hij kon de vierde tank, waarin zich de bevelhebber van de colonne bevond, doen stoppen. Vekemans overtuigde hem van zijn plan. In plaats van rechtdoor naar Boom te rijden, volgden de Britse tanks de steenweg Dendermonde-Mechelen richting Mechelen langs Willebroek. Ze reden over een niet-verdedigde brug over het Zeekanaal, aangezien die brug volgens de Duitsers niet belangrijk was. Over een sintelweg langs het Zeekanaal reden de tanks naar de Rupel. Daar lag nog steeds een oude houten brug die niet meer gebruikt werd sinds een grote nieuwe stenen brug, een honderdtal meter stroomopwaarts, in 1937 was ingehuldigd. Omdat de Duitsers van oordeel waren dat die houten brug niet meer geschikt was voor oorlogsdoeleinden, was ze slechts zwak verdedigd. De Britten konden ze zonder slag of stoot innemen waarna hun tanks, onder leiding van ingenieur Vekemans, door Boom raasden om de stenen brug van langs de andere zijde in te nemen. De Duitsers, die de vijand vanuit de andere kant verwachtten, waren totaal verrast, kregen het hard te verduren en gaven zich over. Frans Apers, een Boomse verzetsman, sloop onder de brug en saboteerde de springstofleidingen, waarna Vekemans één van de gevangengenomen Duitse onderofficieren dwong om deze verder onschadelijk te maken. Aldus viel door deze verrassingsaanval de meest noordelijke brug - deze over de Rupel - in geallieerde handen.

Karel Poma bij de voorstelling in het Liberaal Archief van zijn boek.

GESCHIEDENIS

Karel Poma en inleider Egbert Lachaert.

Opgeblazen

De brug over het Zeekanaal kon helaas niet worden gered en werd door de Duitsers opgeblazen. Maar het belangrijke opzet om de weg naar Antwerpen, met zijn haven, in handen te krijgen, was gelukt, en vrijwel zonder verlies voor de geallieerden. Nog diezelfde avond zou de vernietigde brug over het Zeekanaal door de Britse genie vervangen worden door een Baileybrug.

Ondertussen was de ganse voorpost onder leiding van luitenant-kolonel Silvertop in Boom aangekomen, waar hen een uitbundige verwelkoming wachtte. Silvertop kwam in contact met Edward Pilaet van het Onafhankelijkheidsfront te Antwerpen. Vekemans en Pilaet adviseerden Silvertop ogenblikkelijk door te rijden, teneinde de Antwerpse haven in te nemen. Na enkele

schermutselingen bereikten de Britten omtrent het middaguur Antwerpen. De haven was volledig ondermijnd om ze bij een inname door de geallieerden onbruikbaar te maken.

Door de hulp van Antwerpse verzetsgroeperingen - zoals deze van "kolonel Harry" en deze van de Patriottische milities van het Onafhankelijkheidsfront, geleid door Pilaet - en door de snelle opmars van de Britten, werd de Duitse weerstand vlug overwonnen. De haven van Antwerpen was gered en zou tot het einde van de Tweede Wereldoorlog in Europa de enige aanvoerhaven van belang blijven. Vergeten wij niet dat het von Rundstedtoffensief (ook bekend als het Ardennenoffensief) in december 1944 in de Ardennen tot doel had Antwerpen te heroveren, om zo de geallieerde ravitailleringen in het gedrang te brengen. Ook hieruit blijkt hoe

belangrijk Antwerpen was.

Dit weinig bekende verhaal mag evenwel niet vergeten worden. Gelukkig werd het door Marc Van de Velde neergeschreven in het boek *De Bruggen van Boom* (1994). Mijn grote droom echter om deze belangrijke gebeurtenissen op het witte doek verfilmd te zien, kreeg helaas niet de nodige steun en is dus nog altijd een droom.

Karel POMA

Karel Poma, Student in het verzet. Mijn herinneringen aan de Tweede Wereldoorlog, Gent, Liberaal Archief, 2010, 111 p. Het boek is te verkrijgen bij het Liberaal Archief en kost € 12,5 (+ € 2,5 verzendingskosten) en kan besteld worden via www.liberaalarchief.be. Liberaal Archief vzw, Kramersplein 23, 9000 Gent, 09/221.75.05, info@liberaalarchief.be, www.liberaalarchief.be

Hoewel er nu al meer dan 5 maanden wordt onderhandeld om een nieuwe regering op de been te krijgen, hebben wij – tot nu toe – nog niet veel gehoord over wat deze eventueel nieuwe regering (behalve dan de staatshervorming en al wat daar rond draait...) echt wil gaan doen eens ze van start zal gaan. Want dat er - naast de onvermijdelijke institutionele hervormingen – nog heel wat ander (wellicht meer relevant) werk te doen valt, staat buiten twijfel.

Budgettaire sanering: paniekvoetbal of weloverwogen handelen?

En ook de omvang van deze essentiële taak is ondertussen (vooral onder druk van Europa) kwantitatief afgebakend: de (Federale) overheid moet in België minstens voor 22 à 25 mld € structureel saneren in haar begroting. Ideaal zou natuurlijk zijn dat dit hele bedrag gevonden kan worden door een verder, structureel terugdringen van de overheidsuitgaven. Want het zou moordend zijn voor de economie van dit land om dit bedrag hoofdzakelijk te willen vinden via het aanboren van nieuwe en/of bijkomende ontvangsten. Realistisch – het klassieke “Belgische” compromis – mogen we ons eerder verwachten aan een “mix” van beide: een deel minder uitgaven en een deel nieuwe ontvangsten.

Mix

Hoe groot beide delen van de “mix” zullen zijn, is nu nog niet bekend. Maar zelfs als we naar een 50/50-verdeling zouden gaan – quod non – is en blijft de inspanning (en de politieke moed) die zal gevraagd worden langs de kant van de uitgaven gigantisch en nooit eerder vertoond. Het verleden heeft ons immers geleerd dat politici niet zo goed zijn in het ordentelijk, weloverwogen snoeien in de overheidsuitgaven. Ieder jaar opnieuw hebben we moeten vaststellen dat de opeenvolgende regeringen een (mammoet-)programmawet indienen bij het parlement, met een einde-

loze rij van kleine en/of halve maatregelen om hier en daar wat “lekken” te dichten. Zelden of nooit steekt daar een doordacht plan en/of een lange termijn visie achter, laat staan een duidelijke maatschappelijke keuze. In de plaats van te gaan voor moedige ingrepen en éénmalige pijn, kiest men voor een versnipperde aanpak met de bedoeling alles te verdoezelen in een mistig verhaal. En zoals we weten: zachte heelmeesters maken stinkende wonden....

Daarom – gelet op de omvang van de te verrichten besparingen, zelfs in een “mix”-scenario – is het van belang eerst goed na te denken over een goed plan van aanpak. Wat volgt wil daartoe een (kleine) bijdrage leveren.

Vooraleer te werken aan concrete maatregelen, lijkt het ons belangrijk eerst een aantal principes af te spreken, waartegen men dan elke concrete maatregel kan af-toetsen op haar effectiviteit en efficiëntie. Eerste principe: (sociale) **solidariteit** sluit zeker niet de **selectiviteit** uit. Een heel groot deel van de overheidsuitgaven (met inbegrip van de hele sociale zekerheid) zijn gebaseerd op het principe van de sociale solidariteit: in een moderne maatschappij is het een algemeen aanvaard principe dat de “sterkste schouders” de zwaarste lasten dragen en dus bijspringen als minder fortuinlijke medeburgers

(om wat voor reden ook – buiten hun wil om) dreigen door de mazen van het net te vallen. Maar – tot nu toe – zien we dit principe van de selectiviteit dat geldt langs de kant van de bijdragen te weinig terug langs de kant van de begunstigden. Heel wat sociale tegemoetkomingen (binnen en buiten de sociale zekerheid) – de kinderbijslag is daar wellicht het meest sprekende voorbeeld van – zijn uniform (en maken dus te weinig onderscheid naar gelang de graad van behoeftigheid van de begunstigden). Door meer selectief te zijn – ook langs de kant van de tegemoetkomingen – zou er niet alleen drastisch kunnen bespaard worden (want het volume aan transfers – binnen en buiten de sociale zekerheid – is enorm, dus daar zullen de nodige besparingen moeten worden gezocht), het zou er ook voor zorgen dat de “echt” zwakkeren in onze samenleving het best (en alleszins beter dan vandaag) worden ondersteund (en zou bovendien meteen bijdragen tot het wegwerken van het zgn. “mattheus-effect”, waarbij zij die het in feite het minst nodig hebben, het meest ontvangen...). Dus besparen én sociale rechtvaardigheid kunnen wel degelijk samengaan, door tegelijk globaal minder uit te geven, maar wat men uitgeeft beter te focaliseren op de “echte” noden. M.a.w., door eens kritisch door de enorm lange lijst van alle sociale tegemoetkomingen te

gaan en de selectiviteittoets toe te passen, zou men al een heel eind geraken ZONDER een sociaal bloedbad aan te richten (wat de conservatieve, linkse krachten steeds weer als schrikbeeld proberen te verspreiden in de publieke opinie van zodra er gesproken wordt over besparingen...).

Consument subsidiëren

Tweede principe: overheidstussenkomst verloopt beter via **consumentensubsidies** en liever niet via **producentensubsidies**. Soms kunnen er redenen zijn waarom – voor bepaalde goederen en/of diensten – het marktmechanisme niet perfect werkt. Dan moet de overheid tussenkomen, hetzij – bij voorkeur – door een (strengere en/of betere) regulering van die markt, hetzij door rechtstreekse (financiële) tussenkomst op die markt. Wat men tot nu toe meestal ziet, is dat de overheid er de voorkeur aan geeft te werken via producentensubsidies (het volstaat te kijken naar de miljarden stroom (in euro's...) naar het openbaar vervoer (NMBS - De Lijn - ...) - de Post - en andere (openbare) bedrijven die zich bezighouden met de zgn. "openbare dienstverlening"). Het is een universeel gekend fenomeen dat als men (openbare) bedrijven onttrekt aan de prikkels en de werking van de vrije markt, de efficiëntie en de waakzaamheid ten aanzien van de echte wensen van de consument verzwakt. Het is dan immers de overheid (en niet de consument) die bepaalt wat er wordt aangeboden en hoe dit gebeurt. De hardnekkigheid waarmee (vooral de vakbonden van) de Post – De NMBS, maar ook o.a. Belgacom hun (historisch gegroeid) monopolie verdedigen, toont voldoende aan dat dit zeker niet in het belang is van de consument. Zowel vanuit economisch als sociaal oogpunt zou het veel beter zijn dat de overheid deze (producenten)subsidië vervangt door selectieve (zie hierboven – 1° principe) consumentensubsidies. Dan zou de consument zelf kunnen bepalen bij welke leverancier hij deze goederen en/of diensten koopt en zouden de leveranciers (op basis van echte concurrentie) verplicht worden de beste diensten tegen de laagste prijs aan te bieden. Alweer zou via een budgettaire besparing (minder producentensubsidies) toch kunnen bijdragen tot economische en sociale efficiëntie (de selectiviteit). Want het huidige systeem

(producentensubsidies, waar alle consumenten – ongeacht hun inkomen – van genieten) versterkt weer eens het hierboven reeds vernoemde "Mattheuseffect".

Horizontaal besparen

Derde principe: besparingen moeten vooral "**horizontaal**" gebeuren en niet langer "**verticaal**". In het kader van ons huidige politiek bestel, waar een regering steeds uit meerdere coalitiepartijen bestaat, is de politieke macht netjes "verkaveld": iedere politieke partij krijgt een aantal departementen toegewezen en de "gedragscode" is dat één politieke partij zich niet (fundamenteel) moeit met wat er gebeurt in de departementen die beheerd worden door de coalitiepartner. Het resultaat van deze "gedragscode" is dat besparingen alleen "verticaal" gebeuren: d.w.z. binnen de muren van het eigen departement en dat men vooral niet "over het muurtje kijkt" om na te gaan hoe men – over alle departementen heen, dus een "horizontale" visie – kan besparen en/of efficiëntiewinsten kan realiseren. Dit verklaart de verzuchting binnen elk departement, FOD of agentschap om te stellen dat ze (na al de besparingsrondes uit het verleden) nu wel **echt "op het bot" zitten**, dat er m.a.w., géén ruimte meer zou zijn om nog verder te besparen. Dit is juist en niet juist... Als men inderdaad aan "silo denken" doet (en dus elk departement – elke FOD – elk overheidsagentschap afzonderlijk bekijkt), zal men inderdaad moeten toegeven dat de ruimte vrij beperkt is. Als men echter horizontaal durft te kijken ("dwars door de muurtjes heen"...), dus over de grenzen heen van al die "baronieën", is er nog enorm veel ruimte om dubbelgebruik – kleinschaligheid – amateurisme – ... weg te werken. In de plaats dat elke entiteit een eigen personeelsdienst heeft – een eigen boekhouding – eigen ICT – eigen juridische dienst – ..., kan er (via o.m. het opzetten van zgn. Shared Service Centers) door schaalvergroting grote efficiëntiewinsten worden gerealiseerd.

Verwarring

Maar ook door het **aantal** entiteiten – en vooral het **aantal "layers"** in de overheidsstructuur – te verminderen, kan er nog een enorm saneringspotentieel worden aangeboord: ons land heeft inderdaad

behoefte aan een staats hervorming, maar dan niet zozeer tussen de verschillende gemeenschappen en gewesten in ons land, maar tussen die diverse lagen : Federaal – regionaal – provinciaal – arrondissementeel – lokaal – intercommunaal – Al deze "lagen" veroorzaken niet alleen zware "overhead costs", ze leiden ook tot versnippering en inefficiëntie en vaak ook tot véél verwarring bij de burger en / of ondernemer die zijn rechten zoekt. Het wegknippen van een aantal van deze tussenlagen (te beginnen bij het provinciaal niveau?) zou zeker blijvende besparingen genereren.

Kortste weg

Vierde principe: de kortste weg tussen twee punten is nog altijd een rechte lijn. In heel wat van onze sociale voorzieningen legt een tussenkomst, een dossier, een veel te lange weg af tussen "de bron" en de begunstigde (met alle administratiekosten en mogelijke vergissingen van dien). Twee (klassieke) voorbeelden: de RVA en het RIZIV. Waarom wordt een werkloosheidsvergoeding uitbetaald via een vakbondsorganisatie (afgezien van de non-efficiëntie van deze omweg, kan men zich ook deontologische vragen stellen bij deze rol van de vakbonden : hoe meer werklozen, hoe beter zij ervan worden...)? Waarom moet een patiënt (met een honorarium factuur die meestal uit een computer van de zorgverstrekker rolt) dit document manueel overhandigen aan zijn mutualiteit (waar dit document – terug manueel – in een ander computersysteem wordt ingebracht)? Wat belet er – in de 21^e eeuw ... – de informatica van de zorgverstrekkers rechtstreeks te koppelen aan de informatica van het RIZIV en de patiënt (na aftrek van de overheidstussenkomst) alleen nog het netto bedrag (de zgn. persoonlijke bijdrage) te laten betalen? Het vergoeden van de mutualiteiten voor deze nutteloze tussenstap in de ketting kost het RIZIV jaarlijks zo'n 1 mld € aan uitbetaalde administratiekosten.

Mark Bienstman (*)

(*) gewezen kabinetschef van de vicepremier en minister van Financiën Willy De Clercq.

Er is weinig minder verheffend of zieliger dan een machthebber die ostentatief zijn eigen doodvonnis moet tekenen. Toch is dat precies wat gebeurde toen Brian Cowen, de taoiseach of eerste minister van Ierland, half november spitsroeden moest lopen in de Dàil, het parlement. Cowen zat tussen hamer en aambeel. Hij bleef herhalen dat Ierland geen steun nodig had, want dat het, anders dan Griekenland, over voldoende financiële reserves beschikte om zijn kredietcrisis op te lossen.

Ierland: de tandeloze tijger

Enig nadeel: de markt geloofde hem niet, waardoor de rente op geleend geld bleef stijgen (meer dan 8% op staatsobligaties), en elk initiatief niet langer rendabel maakte. Het alternatief was politieke zelfmoord: geld aanvaarden van de Europese Unie betekende eigenlijk toegeven dat het hele Ierse economische wonder weinig meer was dan een zeepbel.

Luidruchtig

Cowen begon te stotteren en te zweten, een lamentabel optreden voor de anders zeer welbespraakte leider van een coalitieregering tussen de centrumrechtse, republikeinse Fianna Fáil en de Groenen. Voortdurend moest de parlementsvoorzitter de hamer gebruiken om luidruchtige oppositieleiders tot zwijgen te brengen, wilden ze niet uit de vergadering moeten vertrekken.

Cowen dronk de gifbeker tot de laatste slok: hij beloofde "de komende dagen" een besparingsplan voor de komende vier jaar voor te leggen (dat al aardig over tijd liep, en het wantrouwen bij de investeerders nog aanjoeg); maar hij wees ook radicaal de noodzaak af om geld aan te nemen van het Europese noodfonds. Kreten in het duister, meer niet. Want de cijfers logen niet. Ierland had zich al voor

liefst 32% van het BBP geëngageerd in de redding van niet te redden banken zoals Anglo-Irish of de Bank of Ireland. Voorzitter van de Europese Centrale Bank Jean-Claude Trichet draaide het mes nog eens om op 22 november voor het Europees Parlement in Straatsburg: "De burgers van de VS en van de EU hebben liefst 27% van het BBP weggegooid om de banken te redden, die door hun onverantwoord speculatief gedrag het hele vrije marktsysteem in de soep hadden laten draaien". Wie de laatst uitbetaalde bonussen ziet voor het soort nepmanagers dat iedereen een rad voor de ogen draait beseft: hier foft men Frederik. De gewone man is de dupe van de hebzucht van uitzuigers.

Ierland kon geen kant meer uit. Het teerde op gulhartige Europese subsidies om uit de achterstelling te geraken – ik denk aan de ontwikkeling van de tolvrije zone rond de Liffeyrivier – en op een onverantwoord concurrentievoordeel: zijn onvoorstelbaar lage bedrijfstaks, 12,5%, wat zowat iedereen aanzog die een kortstondig slaatje wou slaan. (Niet dat België beter doet, al ligt de officiële heffing hoger: er zijn andere methodes, zoals de coördinatiecentra of de notionele aftrek om **wild venture** bedrijven tot inplanting aan te zetten).

De ratten verlaten nu het zinkend schip, prestigebedrijven als Microsoft op kop. Het adagium is duidelijk: de spons is leeg-gewrongen, wat kan een ernstig bedrijf nog doen in een randgebied als Ierland? Tenzij het aardappelen kweekt of rivierzalm inblijkt?

Ierland beseft nu dat het zich twintig jaar lang heeft opgetrokken aan een blaas: de bouw is stilgevallen, één op vier hypotheekleningen kunnen niet terug-

betaald worden; de banken zijn zo goed als genationaliseerd, de werkloosheid rees boven de 14% – dan kun je moeilijk snijden in werkloosheidsuitkeringen, pensioenen, of sociale voorzieningen. Cowen had dapper zeggen "dat een Grieks scenario niet aan de orde is". De Groenen, zijn coalitiepartner, trokken vrij snel hun besluit. Partijleider John Gormley eiste de vastlegging van een datum voor nieuwe parlementsverkiezingen in de tweede helft van januari. "Wij steunen nog wel de goedkeuring van de begroting op 7 december", zei hij, "maar we moeten onze mislukking erkennen".

Geen steun meer

Gormley voelde de bui al hangen. Twee van de drie onafhankelijken die de regering een krappe meerderheid gaven, trokken hun steun in – alleen Mary Harney (die minister van volksgezondheid werd), handhaaft haar steun. Maar de overstap van Jackie Healy-Rae en Michael Lowry herschudt de verhoudingen. Cowen heeft geen meerderheid meer: van 82 tegen 79, gaat het naar 80-81 in het voordeel van de oppositie, en dat kan nog verergeren als Fianna Fáil de tussentijdse verkiezing in Zuid-Donegal niet kan winnen.

Nieuwe verkiezingen

De oppositie, verbazend is dat niet, eist nieuwe verkiezingen. Fine Gael kan zich opmaken om met Labour en eventueel de Anti-Europese nationalist van Sinn Féin een nieuwe toverdrank te brouwen om uit de neerwaartse spiraal te geraken. Er wacht hen geen lichte taak want nu al is er weinig meer vernederend dan dat de speculanten Ierland een vogel voor de kat houden. Ze hebben hun aandacht al verlegd naar Portugal, en doorzeven stelselmatig de zwakkere grondvesten van de

Brian Cowen

John Gormley

eurozone. Dat Cowen nu 90 miljard moet aanvaarden om zijn zieltogend bankstelsel aan het infuus te leggen, wekt meer meewarigheid dan waardering.

Emigratie wenkt voor de verloren generatie. Ze hebben er ervaring mee, de leren, na de aardappelplaag van de jaren 1840, na de instorting van de jaren 1880, na de lokroep van de Nieuwe Wereld vlak voor de Vrijheidsstrijd. De Keltische tijger is een onmondig, tandeloos scharminkel geworden, de oude leeuw van MGM die niet eens meer kon brullen, alleen schor gorgelen.

Europa schoonmoeder

Niet dat de Ierse kwestie Europa enig goed doet. Europa krijgt steeds sneller het label opgeplakt van bemoeizieke, hardvochtige schoonmoeder, die het geld haalt waar het eigenlijk niet écht zit: bij de kleine spaarder, bij de belastingbetaler, bij de kmo-baas. Want het boetenlijstje dat Dublin wordt opgelegd is niet min. Invoering van een taks op het kadastraal inkomen. Hogere inkomstenbelasting. Hogere bedrijfsbelasting. Hoger Btw-tarief, van 21 naar de Griekse norm van 23 %. De hakbijl in overheidsuitgaven, met

name in de ambtenarij, de pensioenen, de werkloosheidsuitkeringen. En sparen op infrastructuurwerken. Ierland is dat van plan.

Mep

Toch is er één les die iedereen moet trekken: niemand is veilig, ook België niet, al is daar ruim 80 % van de openbare schuld gedekt door binnenlandse kapitalen en tegoeden. Globalisering kan een vloek zijn voor schijnbaar stabiele grondlagen. Ierland krijgt een korte-termijn-mep. Erger wordt het als straks de vastgoedbubbel in China in elkaar klapt. Of de inkrimpende binnenlandse vraag in Duitsland de heropbouw van Oost-Duitsland in twijfel trekt. Of Duitsland gewoon de weg opgaat van Nederland en Groot-Brittannië: ik wil evenveel uit de Unie halen als ik erin stop. (Nederland: 6 miljard in, 2 miljard uit. Maar Den Haag vergeet handig de indirecte voordelen – haventrafiek, overslag, toerisme e.a. – mee in het plaatje te verrekenen; voor België geldt hetzelfde voor waterhoofd Brussel: altijd krijtend om achteruitstelling, maar geen enkele berekening van de onrechtstreekse **return**, en wat daarmee gebeurt).

Wild kapitalisme

Ierland is het schoolvoorbeeld van wild kapitalisme. Nuttig zolang het opbrengt, achteloos weggegooid als het sop de kool niet meer waard is. De hoge idealen van Europese solidariteit klinken dezer dagen zo hol als lege cimbalen. Hoog tijd dat de EU zijn eigen portemonnee ken beredden – en dus eigen inkomsten beurt. Die niet naar nog meer ambtenaren moeten gaan, wel naar gerichte investeringen. Maar ook die weg is lang, want staatsnationalisme is een besmettelijke ziekte die hand in hand gaat met de verrechtsing van het regeringsbestuur in Europa. Eigenbelang is de drijfveer. Of waarom de Britten plots wel de leren, maar in geen geval de Grieken, ter hulp wilden schieten. Het hemd is altijd nader dan de rok.

Lukas De Vos

Wat mij tijdens de voorbije Boekenbeurs opviel is de groeiende belangstelling voor wat zelfs Nederlandstalige uitgevers 'Young Adult'-boeken noemen. Niet alleen op de Boekenbeurs, ook in boekenwinkels worden hoe langer hoe meer aparte kasten ingericht voor de 'jongvolwassen'-lectuur/literatuur; in boekenbijlagen krijgen ze eigen rubrieken; er verschijnen zelfs nieuwe tijdschriften over (in de Angelsaksische landen en in Duitsland), en er worden litblogs aan gewijd.

BOEKEN

'Young Adult'-boeken in de lift

Het is snel duidelijk geworden dat de categorie 12+ met hun 'Gouden en Zilveren Griffel'-prijzen niet langer beantwoordden aan de doelstellingen van de zogenaamde adolescentenroman. Er werd zelfs een nieuwe prijs in het leven geroepen voor die oudere categorie (15+) met de beate titel 'Gouden Zoen' – geen wonder dat die na één jaar verdween. Vandaag is er een oproep voor een nieuwe prijs: de Grote Jongerenliteratuurprijs.

Niet nieuw

Echt nieuw? Helemaal niet. Ik herinner mij mijn eerste literaire sensatie, 'The Catcher in the Rye' van J.D. Salinger, een ongewoon boek dat mij als tiener shockeerde, mij aan het lachen bracht en mijn hart brak, een boek dat ik nooit meer kon vergeten. Een echte 'young adult'-roman over een zestienjarige scholier die wanhopig op zoek gaat naar zichzelf en die gedurende 48 uur underground gaat in New York wanneer hij verpletterd geraakt door de perplexe omstandigheden van zijn jonge leven.

In 'Bonjour tristesse', door Françoise Sagan op 18-jarige leeftijd geschreven, schetst zij de levenswijze van (jonge) mensen wier bestaan zich afspeelt binnen de kleine wereld van een wat decadente bourgeoisie, waar de liefde het voornaamste tijdverdrijf vormt.

Dichter bij ons had je 'Schaduw op de huid' van de toen 21-jarige Marc Andries, een boek dat in 1960 een schokgolf veroorzaakte. Met deze door adolescent erotische getemperde pessimistische

roman kreeg Andries reeds vroeg grote bekendheid.

Een vraag dringt zich op: waar ligt de grens tussen lectuur/literatuur enerzijds en tussen lectuur voor jongvolwassenen en volwassenen? Het zou gemakkelijk zijn indien de domeinen even duidelijk konden worden afgeïnd als een voetbalveld. Te vaak stel je vast dat krijtlijnen zijn getrokken en enkel met wat binnen die lijnen gebeurt wordt rekening gehouden. Een bestoft standpunt! Op het vlak van jongvolwassenliteratuur worden soms boeiender en interessanter dingen gepresteerd dan in de officiële literatuur.

Historische (jeugd)bestseller(s)

Neem nu Jean-Claude van Rijckeghem en zijn partner in crime Pat van Beirs. In 2005 schreven zij 'Jonkvrouw', een historisch 'jeugdboek' gesitueerd in het Vlaanderen van de 14de eeuw. In 1361 is Margareta, het titelpersonage, de dochter van de Graaf van Vlaanderen, veertien. In de ik-persoon en de tegenwoordige tijd blikt ze terug op haar verleden. Zij is in eerste instantie een brutaal nest dat op weg is naar het statuut van edelvrouw. Het boek werd een bestseller. En niet alleen lectuur voor de 'Halbstarken', hoewel

bekroond met de prestigieuze Thea Beckmanprijs en zowat alle prijzen en nominaties die een boek kan winnen: de Boekenleeuw, de Kinder- en Jeugdjury, de Kleine Cervantes en de Interprovinciale Prijs voor Letterkunde (!) in Vlaanderen. De roman werd vertaald in het Frans, het Engels en het Duits.

Meisje van veertien

Vandaag pak het duo van Rijckeghem-van Beirs (tekst en verhaal zijn van Jean-Claude van Rijckeghem, de documentatie en research van middeleeuwenkenner Pat van Beirs!) met een turf van bijna 500 pagina's: 'Galgenmeid'. Met opnieuw een veertienjarig meisje, Gitte Niemandsdochter, die weer in de ik-persoon van jetje geeft over situaties in Vlaanderen en Spanje, maar nu in de zestiende eeuw. In tegenstelling tot Margareta uit 'Jonkvrouw' is Gitte een product van het Lompenproletariaat.

Niet alleen jongvolwassenen kunnen zich verlekken aan 'Galgenmeid', de humor, het geschiedkundige inzicht, de spanning, de knappe structuur, het geëngageerde schrijverschap: ook hun ouders moeten in te palmen zijn.

John RIJPENS

GALGENMEID door Jean-Claude van Rijckeghem en Pat van Beirs, 2010, uitg. Manteau/WPG Uitgevers, 496 pagina's

Niet multicultuur maar Europese welvaartstaat is mislukt

‘De multiculturaliteit is mislukt’ zegt Angela Merkel, en daarna ook Yves Leterme. Steeds meer politici en opiniemakers kwaken dat na. Maar, klopt dat wel? Welk bewijs wordt hiervoor geleverd? Was de monoculturaliteit van vroeger wel gelukt? Laten we eerlijk zijn: de migratie legt de mislukkingen bloot van de Europese ‘welvaartstaten’, groot geworden in een monoculturele samenleving. De toegstrategen van deze wereld zullen aanvoeren dat het toch duidelijk is dat de integratie mislukt is. Immers, ‘de “allochtonen” zijn meer werkloos, onder criminelen vinden we meer “allochtonen” terug, in de wijken waar ‘allochtonen’ wonen is het vuil, moslims willen hun gebruiken opleggen aan de Belgen...’ Hoewel de laatste beweringen kunnen kloppen, bewijzen deze argumenten niet dat ‘de integratie’ mislukt is. Een correlatie tussen feiten bewijst immers geen causaal verband.

Men argumenteert dat multicultuur niet lukt omdat ‘culturen botsen’. ‘De gebruiken’ van autochtonen en allochtonen zouden te verschillend zijn, enzovoort. Nochtans botsen de Chinese cultuur en de Belgische zeker, maar ben ik nog niemand tegen het lijf gelopen die zich druk maakt over de integratie van Chinezen in België. Meestal maakt men zich druk over Marokkanen en Turken. Maar, in Marokko en Turkije bedraagt de werkloosheidsgraad slechts 10% (evenveel als in de VS). Deze landen strijden ook tegen criminaliteit en proberen hun steden ook proper te houden. In Brussel daarentegen zijn er wijken waar de werkloosheidsgraad meer bedraagt dan 35%. Deze eenvoudige vaststellingen bewijzen meteen dat het botsen van culturen niet het probleem is en dat we ons niet mogen blind staren op de herkomst van de migranten.

Rol van de Staat

Het probleem ligt eigenlijk niet in de migratie an sich, maar in de rol van de staat. De staat respecteert de basisregels niet: (1) een wederkerig sociaal systeem, (2) de mismatch tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt, (3) de scheiding tussen kerk en staat, en (4) afdwingbare wetten. Het doel van integratie is tweërlei: de wetten van het land kennen en respecteren én zelfstandig in zijn levensonderhoud kunnen voorzien (behalve in gevallen van overmacht). Eigenlijk is dat niet meer en niet minder dan wat men van een Belgisch staatsburger verwacht. Via integratiecursussen zorgt men

ervoor dat migranten de wetten leren kennen en de taal leren om werk te kunnen vinden. Dit is noodzakelijk, maar onvoldoende. De verantwoordelijkheid om zich te integreren, ligt in de eerste plaats bij de migranten zelf. Onze staat mag de migranten deze verantwoordelijkheid niet ontnemen.

1. Ons ‘onwederkerig’ sociaal systeem

De welvaartstaten in Europa hebben een sociaal systeem uitgedokterd dat geen rekening houdt met migratie. Zelfs wie nooit heeft bijgedragen, bouwt rechten op. Door middel van controlesystemen probeert men dan de groep die rechten opbouwt zonder te hebben bijgedragen klein te houden. Dat laatste is nooit echt gelukt. Los van het feit dat zo’n systeem aan de basis onrechtvaardig is voor wie er wel aan bijdraagt, maakt de migratie duidelijk dat zo’n systeem in een open samenleving onhoudbaar is. Wie kan een Marokkaan, die gemiddeld 250 euro verdient in Marokko om te werken, verwijten naar België te verhuizen om er 1000 euro werkloosheidsvergoeding te trekken?

2. Mismatch tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt

Veel migranten trekken desalniettemin naar Europa om er werk te vinden. Eens in Europa komen ze tot de vaststelling dat er geen jobs zijn voor hun opleidingsniveau. We mogen niet vergeten dat de alfabetiseringsgraad in Marokko bijvoorbeeld nauwelijks meer dan 50% bedraagt, terwijl België vooral een diensteneconomie is. In een nor-

male economie van vraag en aanbod zouden deze mensen wegtrekken omdat ze niet in hun levensonderhoud kunnen voorzien, maar omwille van ons onwederkerig sociaal systeem kunnen ze blijven.

We zouden ervoor kunnen zorgen dat meer jobs worden gecreëerd voor mensen met een lager opleidingsniveau. In een geglobaliseerde wereld is dat alleen mogelijk als België de taken om iemand in dienst te houden (loonkosten) zodanig laat dalen dat ze concurrentieel zijn met andere landen. Quod non. Omdat onze staat geen wederkerig sociaal systeem installeert en nalaat de arbeidstaksen te verminderen, blijft er nog één manier over om vraag en aanbod op de arbeidsmarkt te matchen: opleiding van de werklozen. De inspanningen die echter door de maatschappij moeten worden geleverd om volwassen analfabeten op te leiden tot vakkundig personeel is zeer groot. Mislukkingen zijn daarom ons deel.

3. Onbestaande scheiding tussen kerk en staat.

Wie beweert dat de scheiding tussen kerk en staat in België een feit is, is blind. Officiële feestdagen worden afgestemd op de katholieke kerk. De nummer twee van het officieel protocol is niemand minder dan de aartsbisschop. In gesubsidieerde ziekenhuizen, scholen enzovoort, wordt het neutraliteitsprincipe van de seculiere staat niet gerespecteerd. De discussie over de hoofddoeken voor ambtenaren en op school bestaat alleen maar omdat de scheiding tus-

sen kerk en staat in België niet gerealiseerd is. Moesten alle gesubsidieerde instellingen zoals scholen en administratieve diensten neutraal zijn om die scheiding te waarborgen, dan waren deze kwesties nooit aan de orde geweest. Ook hier weer is het dankzij de migratie dat het gebrek aan scheiding tussen kerk en staat, of beter tussen geloof en staat, pijnlijk duidelijk wordt.

Ook de commotie over de verlofdagen is te herleiden tot een mislukt staatsbestel. De overheid legt officiële feestdagen vast die gelieerd zijn aan één bepaalde godsdienst, het katholicisme. Al wie niet katholiek is moet zich daarbij neerleggen. Ook hier mist de overheid de keuze van het individu. Een individu kan op een officiële katholieke feestdag immers niet kiezen om toch te werken in ruil voor een andere dag tegen dezelfde voorwaarden. Door de migratiegolf en de toename aan moslims in de maatschappij zijn er nu bedrijven waar meer dan 90% moslims werken. Deze mensen begrijpen niet waarom ze op kerstdag niet kunnen werken, maar tijdens het suikerfeest wel moeten werken. Het is eigenlijk schandelijk dat niet-katholieken in België op de migratie

van de moslims hebben moeten wachten om gehoor te krijgen over de manier waarop verlofdagen worden vastgelegd.

4. Wetten die dode letter blijven

Als de wetten niet afdwingbaar zijn, omdat justitie niet vervolgt, heerst er straffeloosheid. Dat geldt zowel voor Belgen als migranten. Als het voor iemand die nieuw is in een land duidelijk wordt dat de wetten dode letter blijven, moet je niet verstoeld staan dat diezelfde wetten met de voeten worden getreden. Vooral wanneer iemand afkomstig is van een land waar de wet wél op strenge manier wordt afgedwongen. Wanneer de straten vuil zijn in sommige migrantenwijken, dan heeft het geen zin om een groep met de vinger te wijzen. Het heeft alleen zin om de personen die vervuilen voor hun gedrag te straffen. De reden waarom migrantenwijken vaak verwaarloosd en vuil zijn, heeft evenwel niets te maken met de afkomst van de mensen die er wonen, maar wel met de gebrekkige opvoeding van sommige mensen. Het gaat natuurlijk niet alleen om vervuilde straten, maar ook gewelddadig gedrag, drugdealing en andere vormen van criminaliteit waar migranten

procentueel gezien vaker bij betrokken zijn. Hoewel de gebrekkige opvoeding een verklaring is, mag het niet gebruikt worden als excuus of verzachtende omstandigheid. De wet moet gelijk zijn voor elkeen.

Heruitvinden

Om een multiculturele maatschappij in harmonie te realiseren moet de Belgische staat zichzelf heruitvinden en zorgen voor: (1) afdwingbare wetten, (2) een wederkerig sociaal systeem, (3) een moderne arbeidsmarkt en (4) scheiding tussen kerk en staat. We kunnen de mislukkingen van onze welvaartstraat niet blijven afschuiven op de multicultureel. Wie de monocultuur predikt als oplossing voor de 'migratieproblemen' wil niet zien dat de Europese welvaartsstaten al jaren ziek zijn. In een moderne staat geldt niet je afkomst, maar je toekomst. Word je niet afgerekend op je geloof, maar op je gedrag. Een individu kan nooit herleid worden tot een nummertje uit de groep.

Els Ampe

De auteur is Brussels volksvertegenwoordiger
mail: els.ampe@vldbrussel.be